

Picasso ile hayat

Yazarlar: Françoise Gilot ve Carlton Lake

«Picasso ile hayat» Picasso'nun eski metresi Fransa'da kitap halinde yayımlanmış ve Picasso tarafından topattırılmak istenmiştir. O tarihte bu kitap skandal niteliği kazanarak Fransa ve Avrupa kamu oyunu aylarca uğraştırmıştır. Kitabın, daha doğrusu hatıraların konusu Françoise Gilot'nun Picasso ile birlikte yaşadığı İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki olayları ve Picasso'nun anlattığı kadarıyla daha eski hatıraları ihtiva eder. Basit bir aşk hatırası olmaktan öteye, çağımızın en ünlü ressamının sanatıyla ilgili fikirlerini ve görüşlerini de belirtmektedir.

PABLO Picasso'ya, Fransa'nın Alman işgali altında bulunduğu 1943 yılının Mayıs ayında, Paris'de rastladım. 21 yaşında idim ve ressamın, benim için hayatı ifade ettiğini hissediyordum. O sıralarda eski bir okul arkadaşım, Güney Fransa'daki Montpellier'den, bir ay kalmak üzere bana misafir gelmişti. O ve aktör Alain Cuny ile birlikte, bir Çarşamba günü, o zamanlar bir çok ressamın ve yazarın uğrağı olan küçük bir lokantaya yemeğe çıkmıştık. Adı «La Catalan» idi ve Seine nehri'nin sol kıyısındaki «Grands-Augustinus» caddesinde bulunuyordu ki, Notre Dame'dan pek uzakta de ğildi.

PICASSO YANIMIZDAKİ MASADA OTURUYORDU

Yerimize otururken, Picasso'yu ilk defa gördüm. Tanımadığım bir erkek ve iki kadın arkadaşı ile birlikte, yanımızdaki masada oturuyordu. Kadınlardan biri, bugün bir ressama benzeyen «Noailles» Viskontesi idi ve ünlü bir tablo koleksiyonuna sahip bulunuyordu. Artistik bir saç tuvaletinin çevrelediği yüzü uzun, dar ve insanı etkileyici idi. Bu ise, Rigaund'nun Louvre Müzesinde bulunan XIV. Louis portresini hatırlattı bana...

GÜZEL YUGOSLAV METRES DORA MAAR

Diğer kadının, herkesin bildiği gibi 1936'dan beri Picasso'nun metresi bulunan, Yugoslav fotoğrafçısı ve ressamı Dora Maar olduğunu Alain Cuny fısıldadı. Fakat onun yardımı olmadan da kolaylıkla tanıyabilirdim onu. Çünkü Picasso'nun eserlerini, «Portrait de Mademoiselle D...M...» adlı tablosunda bir çok şekil ve varyasyonlarını gösterdiği kadının bu kadın olduğunu anlayabilecek kadar yakından tanıyordum. Güzel, oval bir yüzü ve Picasso'nun onu model olarak kullandığı portrelerinin karakteristik çizgisi olan oldukça kalın bir çenesi vardı. Siyah saçlarını sıkı ve oldukça belirli derecede artistik bir şekilde arkaya kıvrıyordu. Dikkatimi koyu bronz yeşili gözleri ile uzun, sivri turnakları olan ince elleri çekti. Fakat asıl hareketsizliği dikkate değerdi. Az konuşuyor, hiç el hareketi yapmıyordu ki, bu ağırbaşlıktan da öteye, bir az uyumsuzluk ifade ediyordu. Fransızcada buna «kendini a-

zize sanıyor» derlerdi.
PICASSO BİZİ GÖZETLİYOR

Yemek sırasında, Picasso'nun bizi gözetlediğini ve dikkati çekmeye çalıştığını fark ettim. Cuny'yi tanıyordum ve tarafımızdan iştirilmesini istediği hareketler yapıyordu. Eğlenceli bir şey söylediğinde masasındakilerden çok, bize dönerek gülüyordu. Nihayet ayağa kalkarak, masamıza geldi. Elinde bir kase kiraz vardı ve hepimize ayrı ayrı ikram etti. Bunu yaparken sert İspanyol aksanı ile çift «s» yi vurguluyor ve «cerises» diyordu...

Geneviève, Fransız-Katalan soyundan, bir uzantı ile alını meydana getiren Yunan tipi burnu ile, çok güzel bir kız idi. Daha sonraları Picasso'nun bana söylediği gibi, sık sık akıcı, pliseli bir elbise giyerek de kuvvetlendiriyordu.

TAKDİM EDİLİYORUZ

«Beni dostlarınıza takdim etmiyecek misiniz?» diye Cuny'ye sordu Picasso, Cuny bizi tanıştırdıktan sonrra «François zeki olanı» dedi ve Geneviève'e dönerek «...bu da güzel olanı. Mermer bir atık heykeline benzemiyor mu?» dedi.

Picasso omuz silkerek, «Bir aktör gibi konuşuyorsunuz. Zeki olanı nasıl karakterize edeceksiniz?» dedi.

O akşam, almanın ve yanaklarının büyük kısmını örtten bir türban sarmıştım başıma. Sorusuna Geneviève cevap verdi: «François Floransalı bir bakiredir.» «Fakat alışılmış cinsten değil» diye



Cuny tamamladı. «Lâikleştirilmiş bir Madonna» Hepsi güldüler...

BÖYLE GÖRÜNEN KIZLAR RESSAM OLMAZ

«Alışılmış cinsten olmanız daha ilginçtir» dedi Picasso. «Buna rağmen iki koruyucunuza güzel sanatlar tarihinden ne veriyorsunuz?»

«Biz ressamız» diye Geneviève atıldı. Picasso gülmeye başlayarak, «Bugün iştiriklerimin en güllüncü bu. Böyle görünen kızlar ressam olamazlar» dedi. Ben, Geneviève'in yalnız tatilde Paris'de olduğunu ve Banyuls'daki Maillol'un öğrencisi bulunduğunu, benim ise öğretmenim olmadığı halde ressam olduğumu anlattım. «Concorde» Meydanının arkasındaki «Boissy d'Anglas» caddesindeki bir Galeride ortak bir sergi açarak tablo ve resimlerimizi sergilediğimizi de ekledim.

ATÖLYESİNE DAVET EDİYOR

Picasso alaylı bir tavırla bize baktı ve bizi şaşırtmak istercesine «Ben de ressamım»

dedi. «Atelyeme gelip, resimlerimden bazılarını görmelisiniz.» Hemen «Ne zaman?» diye sordum. «Yarın... Öbür gün ...Ne zaman isterseniz.»

Geneviève ile müzakere ettikten sonra ne yarın, ne de öbür gün gidemeyeceğimizi, ancak haftaya Pazartesi gidebileceğimizi söyledik. Zarif bir reverans yaparak, «Nasil isterseniz» dedi ve hepimizin elini sıktıktan sonra kiraz kasesini alarak masasına döndü.

Picasso ve arkadaşları ayrıldıklarında, biz halâ oturuyorduk. Serin bir akşamdı ve o kalın bir perdesü giyiyordu. Başına da beresini oturttu. Dora Maar ise geniş omuzlu bir kürk manto ve işgâl zamanında, deri az bulunduğundan, kadınların çoğunun giydiği tahta tabanlı ve yüksek ökçeli ayakkabılardan giyiyordu. Bu yüksek topukları, vatkalı omuzları ve resmî görünüşü ile haşmetli bir Amazona benziyordu ve yanındaki perdesüsü kalçalarına kadar inen, beresini bulaklarına kadar çekmiş adamdan üstün görünüyordu. (Devamı var)



«Picasso ile Hayat» in yazarı ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında Picasso'nun metresi olan Françoise Gilot...